

de kennis der talen is niet ophooping van verschijnselen, maar bevestiging en correctie van het aanvankelijk verworven wezensinzicht. Dit inzicht, het correlaat der idee, is in elke nieuwe actus assimileerend, invoegend werkzaam, maar juist daardoor zoo moeilijk objectiveerbaar.

Er is een geest van het Grieksch en van het Latijn, welks begrip in ons resonneert en reageert bij iedere partieele kennisname, eerst anticipeerend en later zich bevestigend en verfijnend. Het is van bijzonder belang, op deze gang van het kennen te letten. De voorstelling eener oneindige rechtlijnigheid beantwoordt niet aan het werkelijk verband van zaak en subjectiviteit. In menig geval, althans in het onze, beweegt zich de subjectiviteit voortdurend om haar object als centrum en ziet dit van den aanvang aan in het hart ¹²⁾.

Er is te onderscheiden tusschen *geest* en *structuur*. Bij den geest der taal wordt niet gedacht aan den vorm, als datgene wat van het daarin uitgedrukte geheel te scheiden is. De betrekking op den inhoud is hier wezenlijk. Bij het begrip structuur ligt het accent anders, daar dit ziet op de morphologie en onderwerp is der grammatica. De structuur is gemakkelijker grijpbaar, en inderdaad is ze een caracteristicum van zeer omvattende strekking, ofschoon ze in zekeren zin een buitenaspect biedt. We kennen taalstadia met flectie en conjugatie, die ook het overgenomen daaraan assimileeren. De ervaring leert dat de beïnvloeding van buiten het grootst is op de copia verborum, en hier weer op de substantiva. Dit bewijst dat de eigenlijke kern der structuur niet in de woorden ligt. Dat syntaetische vormsels uit den vreemde worden overgenomen geschiedt in den regel op initiatief van het halfgereflecteerde, half-naïeve taalbewustzijn, dat in het vreemde een onbegrepen behagen schept. Zoo is b.v. de woordschikking in den regel aan vreemde invloeden minder onderhevig. De structuur is hierin onzichtbaar-zichtbaar aanwezig. Het geïsoleerde woord leidt slechts schijnbaar een zelfstandig bestaan.

Ook in de kennis der talen beginnen we met den schijn van